

ПОЖИВНА ЦІННІСТЬ КОРМУ З ЛЮЦЕРНО- ЗЛАКОВИХ ТРАВСУМІШОК ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИРОЩУВАННЯ

Кабашній О.В., магістр,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Пророченко С.С.,

кандидат сільськогосподарських наук,

Свистунова І.В., доцент,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

irinasv@ukr.net

Продовольча безпека будь-якої держави, якість і повноцінність харчування, а відтак і здоров'я людей, в значній мірі визначаються забезпеченістю населення країни продуктами тваринного походження – молоком, м'ясом, яйцями. Однак, в останні десятиліття в Україні спостерігається скорочення обсягів виробництва продукції тваринництва, що спричинене дією та взаємодією багатьох чинників, одним із яких є недостатнє виробництво високоякісних кормів, що істотно впливає на ефективність тваринницької галузі. За таких умов створення потужної кормової бази, що передбачає заготівлю достатньої кількості повноцінних кормів, що відповідають фізіологічним вимогам тварин – важливе економічне завдання, вирішення якого значною мірою сприятиме загальному підвищенню рентабельності агропромислового комплексу країни.

Одним із способів зменшення дефіциту кормового протеїну та виробництва збалансованих кормів є вирощування бобово-злакових травосумішок, які найбільш повно відповідають фізіологічним потребам тварин. Такі посіви значно переважають і за величиною врожайності, що

значною мірою знижує собівартість кормів та сприяє зростанню рентабельності тваринництва [1, 2].

Мета проведення досліджень – вивчити вплив технологічних прийомів вирощування на поживність та енергоємність корму з люцерно-злакових травосумішок.

Експериментальні дослідження виконували в умовах у ВП «Агрономічна дослідна станція» НУБіП України. Схема польового дослідження включала: чинник А – травостій (види трав і норма висіву їхнього насіння, кг/га): 1) *Medicago sativa*, 16; 2) *Medicago sativa*, 12 + *Festuca orientalis*, 10 + *Festuca pratensis*, 8; 3) *Medicago sativa*, 10 + *Festuca orientalis*, 10 + *Dactylis glomerata*, 8; 4) *Medicago sativa*, 10 + *Bromopsis inermis*, 14 + *Lolium perenne*, 10; 5) *Medicago sativa*, 10 + *Bromopsis inermis*, 14 + *Festuca orientalis*, 8; 6) *Bromopsis inermis*, 14 + *Festuca orientalis*, 8 (злаковий травостій), контроль; чинник В – удобрення (поживні елементи та їхні норми): 1) без добрив, контроль; 2) P₆₀K₉₀; 3) N₆₀P₆₀K₉₀; 4) N₆₀P₆₀K₉₀ + стимулятор росту Фумар.

Площа посівної ділянки – 30 м², облікової – 25 м², повторність дослідження – чотириразова. Технологія вирощування багаторічних трав, за виключенням досліджуваних факторів, загальноприйнята для умов Правобережного Лісостепу України. У досліді висівали *Medicago sativa* сорту Регіна, *Bromopsis inermis* сорту Марс, *Lolium perenne* сорту Київська 101, *Festuca orientalis* сорту Данка, *Festuca pratensis* сорту Діброва, *Dactylis glomerata* сорту Наталка.

Фосфорно-калійні добрива вносили щорічно восени, азотні – в три прийоми по N₂₀: навесні по мерзлоталому ґрунту та після першого і другого укосів. Обприскування травостою стимулятором росту Фумар проводили в дозі 2 л / га з витрачанням води 200 л / га у період, коли злакові трави перебували у фазі кущіння, а люцерна посівна – галуження. Сівбу проводили рано навесні звичайним рядковим способом.

Згідно одержаних результатів досліджень, вміст кормових одиниць у сухій масі різних типів травостоїв коливався від 73 до 82 %, обмінної енергії – від 8,6 до 9,5 МДж / кг із забезпеченістю однієї кормової одиниці перетравним протеїном на рівні 107-174 г. Включення *Medicago sativa* до злакових травосумішей покращувало поживність корму за вмістом кормових одиниць та енергоємність – за вмістом обмінної енергії. Так, вміст обмінної енергії в люцерно-злакових травостоях становив 8,6-9,2 МДж / кг. Під впливом удобрення поживність та енергоємність змінювалися мало. Внесення азотних добрив підвищувало забезпечення кормової одиниці перетравним протеїном більшою мірою на злакових травостоях, аніж на люцерновому і люцерно-злаковому травостоях.

На травостоях *Medicago sativa* і *Medicago sativa* в сумішах зі злаковими культурами забезпеченість кормової одиниці знаходилася в межах 167-174 г, що на 13-19 г більше порівняно з варіантом без внесення добрив, на злаковому травостої – на рівні 143 г, що на 36 г більше, ніж без внесення добрив. Таким чином, додавання до $N_{60}P_{60}K_{90}$ біостимулятора росту Фумар підвищувало забезпеченість кормової одиниці перетравним протеїном, однак переважно неістотно.

Таким чином, включення до злаків *Medicago sativa* суттєво поліпшує поживну цінність та енергоємність корму. Злакові травостої навіть за внесення азотних добрив містять менше обмінної енергії (8,8 МДж/кг) та менш забезпечені перетравним протеїном – 138-143 г/ кормову одиницю, проти корму, одержаного з сумішей *Medicago sativa* зі злаковими культурами – 9,1-9,2 та 160-174, відповідно. Найбільш поживним був корм за технологічних моделей, які передбачали внесення $N_{60}P_{60}K_{90}+$ Фумар на бобово-злакові травостої *Medicago sativa* + *Bromopsis inermis* + *Lolium perenne* та *Medicago sativa* + *Bromopsis inermis* + *Festuca orientalis*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Demydas H.I., Prorochenko S.S., Svystunova I.V. (2019) Nutritive value and energy intensity of fodder of alfalfa-cereal grass mixtures depending on the technological factors of cultivation. *Roslynnytstvo ta gruntoznavstvo*. № 1. P. 13-21. <http://dx.doi.org/10.31548/agr2019.02.013>.

2. Turak O., Hudz N., Gladun A., Svystunova Y., Tarasov O., Poltoretskyi S. (2022). Influence of technological growing measures on feed value and nutrition of one-year beans-cereal grass mixtures. *SworldJournal*, (14-01), 48-52.

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ҐРУНТОВИХ І РОСЛИННИХ
РЕСУРСІВ ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА КРАЇНИ»**

м. Київ, 20–21 червня 2024 року

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ҐРУНТОВИХ І РОСЛИННИХ РЕСУРСІВ
ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА КРАЇНИ» (м. Київ, 20–21 червня 2024 року)
НУБІП України, 2024. 222 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

–Тонха О.Л., проректор з науково-педагогічної роботи, голова організаційного комітету;

–Літвінов Д.В., директор НДІ рослинництва та ґрунтознавства, професор кафедри агрохімії та якості продукції рослинництва ім. О.І. Душечкіна, співголова організаційного комітету;

–Ткаченко М.А., директор ННЦ «Інститут землеробства НААН» (за згодою);

– Паламарчук Р.П., в.о. директора Державної установи «Інститут охорони ґрунтів України» (за згодою);

–Корнієнко В.І., директор УЛЯБП АПК НУБіП України

–Kashtanova Olena, Prof. Anhalt University of Applied Sciences, Germany (за згодою);

–Kutcher Randy, Prof. Saskatchewan University (за згодою);

–Jean Jong, Prof. Swedish University of Agricultural Sciences (за згодою);

–Ghaley Bhim, PhD. Prof Copenhagen University (за згодою);

–Sahar Azarkamand PhD. Researcher UNESCO Chair in Life Cycle and Climate Change (за згодою);

–Гаврилюк О.С., заступник декана агробіологічного факультету, доцент кафедри садівництва ім. проф. В.Л. Симиренка, секретар оргкомітету.

Члени організаційного комітету:

– Бикін А.В., завідувач кафедри агрохімії та якості продукції рослинництва ім. О.І. Душечкіна;

– Забалуєв В.О., завідувач кафедри ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикули;

– Завгородній В.М., заступник декана агробіологічного факультету, доцент кафедри технології зберігання, переробки і стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика;

- Каленська С.М., завідувач кафедри рослинництва
- Коваленко В.П., декан агробіологічного факультету, професор кафедри рослинництва;
- Мазур Б.М., завідувач кафедри садівництва ім. проф. В. Л. Симиренка, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;
- Макарчук О.С., завідувач кафедри генетики, селекції і насінництва ім. проф. М. О. Зеленського;
- Подпрятів Г.І., завідувач кафедри технології зберігання, переробки і стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б. В. Лесика;
- Танчик С.П., завідувач кафедри землеробства та гербології;
- Федосій І.О., завідувач кафедри овочівництва і закритого ґрунту;

Редактори випуску:

- **Літвінов Д.В.**, директор НДІ рослинництва та ґрунтознавства, професор кафедри агрохімії та якості продукції рослинництва ім. О.І. Душечкіна, співголова організаційного комітету;
- **Гаврилюк О.С.**, заступник декана агробіологічного факультету, доцент кафедри садівництва ім. проф. В.Л. Симиренка, секретар оргкомітету.